

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

кафедра кримінального процесу

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У
КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2024

Харків 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Європейські стандарти забезпечення прав людини у кримінальному провадженні» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2024. 40 с.

Розробники:

О. В. Капліна, докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри кримінального процесу,

А. Р. Туманянц, кандидатка юридичних наук, професорка, доцентка кафедри кримінального процесу,

І. О. Крицька, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри кримінального процесу

Затверджено на засіданні кафедри кримінального процесу
(протокол № 19 від 20 червня 2024 р.)

Завідувач кафедри

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	6
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	9
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	17
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	17
4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	19
5. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.....	22
6. Форми педагогічного контролю й засоби оцінювання результатів навчання.....	23
7. Критерії оцінювання результатів навчання.....	24
8. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання.....	31
9. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	31

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Європейські стандарти забезпечення прав людини у кримінальному провадженні» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6,0	Галузь знань – 08 «Право»	За вибором студента	За вибором студента
Кількість модулів – 3	Спеціальність – 081 «Право»		
	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Рік підготовки: 2022–2026	Рік підготовки: 2022–2026

		семестр	семестр
Загальна кількість годин - 180		5-6	5-6
		Лекції	Лекції
		32 год.	16 год.
		Практичні/семінарські заняття	Практичні/семінарські заняття
		36 год.	8 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		112 год.	156 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2–4, самостійної роботи студента - 6–8.		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)

Мета викладання навчальної дисципліни – формування предметних компетентностей у сфері тлумачення та застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та прецедентної практики Європейського суду з прав людини з питань кримінального провадження з позицій висвітлення та аналізу дискусійних питань і ефективних шляхів їх вирішення, зокрема в аспекті реалізації рішень Європейського суду з прав людини у вітчизняному кримінальному провадженні; поглиблення й конкретизація знань щодо змісту та сфери застосування окремих прав людини, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; опанування принципами тлумачення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та алгоритмами аналізу, які застосовує Європейський суд з прав людини у своїй діяльності; набуття практичних навичок складання заяв до Європейського суду з прав людини щодо порушень, які стосуються сфери кримінального провадження.

Завдання:

- поглиблене вивчення концептуального змісту прав і свобод людини, які захищаються Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, та стандартів їх забезпечення у кримінальному провадженні;

- визначення місця Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод і прецедентної практики Європейського суду з прав людини у системі джерел кримінального процесуального права України;

- набуття навичок узагальнення практики Європейського суду з прав людини, виокремлення правової позиції та її використання при здійсненні правозастосовної діяльності у кримінальному провадженні;

- опанування технологією застосування принципів тлумачення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод для прогнозування майбутніх рішень Європейського суду з прав людини;

- набуття навичок застосування алгоритмів аналізу, розроблених Європейським судом з прав людини для розгляду справ щодо порушень окремих статей Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод;

- опанування технологією складання заяв до Європейського суду з прав людини щодо порушень, які стосуються сфери кримінального провадження.

Пререквізити: «Теорія права», «Конституційне право України», «Кримінальне право (Загальна частина)», «Міжнародне право», «Філософія».

Кореквізити: «Кримінальний процес», «Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод і юридична практика», «Кримінальне право (Особлива частина)».

Постреквізити: -

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН-1.	Демонструвати розуміння концептуального значення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини для визначення регіональної системи стандартів забезпечення прав і свобод людини.
РН 2.	Дискутувати щодо обсягу каталогу прав і свобод людини, що захищаються Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод.
РН-3.	Застосовувати знання принципів тлумачення Європейським судом з прав людини Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод у форматі case-study.

РН-4	Виокремлювати позитивні та негативні зобов'язання держав щодо забезпечення прав і свобод людини в конкретних фактичних обставинах.
РН-5	Аналізувати конкретні приклади заподіяння смерті або застосування до особи недопустимого поводження з погляду дотримання стандартів (критеріїв) ефективного розслідування.
РН-6	Інтегрувати знання європейських стандартів щодо заборони недопустимого поводження з особою в кримінальному провадженні.
РН-7	Застосовувати правові позиції Європейського суду з прав людини щодо інтерпретації сутнісного змісту процесуальних гарантій осіб, право на свободу яких обмежено в кримінальному провадженні.
РН-8	Демонструвати знання та розуміння інституційних і процесуальних гарантій забезпечення права на справедливий судовий розгляд у кримінальному провадженні та здатність їх застосовувати в конкретних практичних ситуаціях.
РН-9	Дискутувати щодо дотримання принципу правової визначеності (res judicata) як істотного елемента верховенства права.
РН-10	Алгоритмізувати порядок застосування триступеневого тесту для оцінки правомірності та виправданості втручання у права, гарантовані статтею 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.
РН-11	Оперувати знаннями гарантій забезпечення майнових прав особи під час проведення процесуальних дій та застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
РН-12	Виявляти проблеми у правовому регулюванні при застосуванні статті 13 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей і досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності й освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК1.1. Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності відповідно до соціальних статусів і модусів.

ЗК1.2. Здатність грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати.

ЗК1.3. Навички збору й аналізу інформації з національних і міжнародних джерел.

ЗК1.6. Здатність бути лідером, брати на себе відповідальність, стимулювати до досягнення спільної мети.

Спеціальних компетентностей:

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК1.1. Знання системи права й законодавства, а також механізмів правового регулювання в різних галузях права.

СК1.3. Знання і розуміння порядку розгляду юридичних спорів, що виникають між суб'єктами правових відносин.

СК1.4. Здатність ухвалювати рішення з юридичної справи відповідно до чинного законодавства.

Програмних результатів навчання:

ПРН3. Проводити збір й інтегрований аналіз матеріалів із різних джерел.

ПРН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

ПРН12. Доносити до респондента матеріал з певної проблеми доступно і зрозуміло.

ПРН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ПРН15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

ПРН21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

ПРН1.1. Виявляти проблеми у правовому регулюванні й пропонувати способи їх вирішення відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних свобод.

ПРН1.4. Демонструвати вміння застосовувати набуті правові знання за умов самостійного прийняття юридичних рішень відповідно до своїх професійних статусів.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальнотеоретичні аспекти тлумачення та застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні.

Теоретико-прикладні аспекти використання Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні.

Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод (Європейська конвенція про права людини) як джерело кримінального процесуального права. Значення практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні. Нормативно-правове регулювання використання Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і практики Європейського суду з прав людини .

Напрямки використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні. Виконання рішень Європейського суду з прав людини: застосування заходів загального та індивідуального характеру.

Рішення Європейського суду з прав людини як виключна підстава для перегляду судових рішень. Значення практики Європейського суду з прав людини при правозастосовному тлумаченні кримінальних процесуальних норм.

Тлумачення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод Європейським судом з прав людини. Зобов'язання держав щодо забезпечення прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини.

Загальна характеристика каталогу прав і свобод людини, що захищаються Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод. Принципи тлумачення Європейським судом з прав людини Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Характер зобов'язань держав щодо забезпечення прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини. Позитивні зобов'язання держави щодо забезпечення прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні. Негативні зобов'язання держави щодо забезпечення прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні.

Застосування Європейської конвенції з прав людини та практики Європейського суду з прав людини при тлумаченні загальних засад кримінального провадження.

Загальна характеристика інтерпретації засад кримінального провадження у світлі стандартів Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Верховенство права в інтерпретації Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні. Законність в інтерпретації Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні. Забезпечення поваги до людської гідності в інтерпретації Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні.

Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність в інтерпретації Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні. Забезпечення поваги до приватного та сімейного життя (приватності) в інтерпретації Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні.

Забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності в інтерпретації Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні. Загальні засади кримінального провадження, що впливають із права на справедливий суд (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод).

Модуль 2. Стандарти забезпечення прав людини, гарантовані статтями 2, 3, 5 та 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та їх реалізація в кримінальному провадженні.

Стандарти забезпечення права особи на життя в практиці Європейського суду з прав людини.

Загальна характеристика зобов'язань держави щодо забезпечення права на життя. Співвідношення матеріальних і процесуальних зобов'язань.

Захист осіб від застосування представниками держави в кримінальному провадженні сили, що може спричинити летальні наслідки, Допустимі виняткові випадки застосування летальної сили.

Процесуальні зобов'язання держави щодо забезпечення права на життя. Поняття ефективного розслідування: національний та європейський вимір. Стандарти ефективного розслідування, їх загальна характеристика.

Незалежність як стандарт ефективного розслідування. Оперативність і розумна швидкість здійснення розслідування. Належність як стандарт ефективного розслідування. Мета розслідування, характер і ступінь перевірки. Громадський контроль і участь потерпілого як стандарти ефективного розслідування.

Європейські стандарти забезпечення права не бути підданим катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.

Загальна характеристика зобов'язань держави щодо забезпечення заборони катування. Види забороненого поводження, що охоплюються статтею 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Приклади застосування сили представниками держави в кримінальному провадженні, що можуть порушувати заборону катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження.

Загальні обов'язки судді щодо захисту прав людини як гарантія забезпечення заборони катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження. Примусове годування підозрюваного, обвинуваченого, до якого застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою: проблема співвідношення гарантій щодо забезпечення права на життя (стаття 2 ЄКПЛ) та заборони катування (стаття 3 ЄКПЛ).

Процесуальні зобов'язання держави щодо забезпечення права не бути підданим катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.

Стандарти забезпечення права на свободу та особисту недоторканність в Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні.

Сутнісний зміст права на свободу та особисту недоторканність у кримінальному провадженні. Концептуальна ідея презумпції свободи в практиці Європейського суду з прав людини.

Право на свободу в кримінальному процесі: законність і правомірність обмеження. Нормативний обсяг права на свободу та особисту недоторканність у кримінальному провадженні. Випадки правомірного «позбавлення волі» при обмеженні права на свободу та особисту недоторканність у кримінальному провадженні.

Загальна характеристика процесуальних гарантій для осіб, право на свободу яких обмежено в кримінальному провадженні. Повідомлення інформації про підстави затримання: мета, обсяг інформації, процесуальний порядок. Момент затримання особи відповідно до КПК та практики Європейського суду з прав людини. Право негайно постати перед суддею як невід’ємна гарантія права на свободу (процедура Habeas Corpus Act). Нормативні складові права на розгляд судом питання про позбавлення волі упродовж розумного строку.

Підстави обмеження права на свободу в кримінальному провадженні. Концептуальний зміст поняття «обґрунтована підозра» як компоненти підстави позбавлення волі особи.

Право на звільнення до початку судового розгляду: з’ясування можливості застосування альтернативних неізоляційних запобіжних заходів. Випадки безальтернативного тримання під вартою в умовах воєнного стану: національний вимір та європейські стандарти.

Домашній арешт як різновид позбавлення волі в розумінні Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини. Інші випадки позбавлення свободи в інтерпретації Європейського суду з прав людини. Процесуальні гарантії щодо перевірки законності затримання осіб, позбавлених свободи внаслідок арешту або тримання під вартою.

Право на відшкодування шкоди, завданої незаконним затриманням і триманням під вартою. Алгоритм розгляду справ Європейським судом з прав людини за статтею 5 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Стандарти забезпечення права на справедливий суд у Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні.

Сфера застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод у кримінальному аспекті. Автономне поняття «кримінальне обвинувачення» в практиці Європейського суду з прав людини.

Інституційні гарантії права на справедливий судовий розгляд. Співвідношення понять незалежність і безсторонність суду як складових гарантій забезпечення права на справедливий суд. Вимога про розумний строк провадження як складова права на справедливий суд. Критерії розумного строку в практиці Європейського суду з прав людини.

Презумпція невинуватості як невід'ємна компонента права на справедливий суд. Концептуальний зміст презумпції невинуватості у національному законодавстві та рішеннях Європейського суду з прав людини.

Право на негайне та детальне повідомлення зрозумілою особі мовою про характер та причини висунутого проти неї обвинувачення: сутнісний зміст і значення. Право мати час і можливості, необхідні для підготовки захисту особи, як складова права на справедливий судовий розгляд.

Право на вільний вибір захисника та на одержання безоплатної професійної правничої допомоги. Стандарти ефективного правового захисту. Право на перехресний допит свідків обвинувачення: сутність і значення, допустимі винятки та наслідки порушення в кримінальному провадженні. Право вимагати виклику й допиту свідків захисту на тих самих умовах, що й свідків обвинувачення. Стандарти забезпечення права на одержання безоплатної допомоги перекладача обвинуваченим, який не розуміє мови, яка використовується в суді.

Відкритість процесу та проголошення рішення суду як вимога справедливого судового розгляду. Обґрунтованість судових рішень як складова права на справедливий судовий розгляд.

Принцип правової визначеності (*res judicata*) як істотний елемент засади верховенства права. Тлумачення принципу правової визначеності (остаточності) судового рішення в контексті статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Підходи щодо допустимості доказів в практиці Європейського суду з прав людини. Поняття та ознаки провокації вчинення злочину. Практика Європейського суду з прав людини щодо ознак провокації вчинення злочину. Змістовний і процесуальний тест відмежування провокації вчинення злочину від допустимих способів одержання інформації в рішеннях Європейського суду з прав людини.

Модуль 3. Стандарти забезпечення прав людини, гарантовані іншими статтями Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та додатковими протоколами до неї та їх реалізація в кримінальному провадженні.

Європейські стандарти забезпечення права на повагу до приватного і сімейного життя в кримінальному провадженні.

Нормативний обсяг права на повагу до приватного і сімейного життя та його втілення в кримінальному провадженні. Загальні вимоги щодо виправданості втручання у права, гарантовані статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Алгоритм застосування триступеневого тесту для оцінки правомірності та виправданості втручання у права, гарантовані статтею 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Забезпечення права на повагу до житла при проведенні слідчих (розшукових) дій в житлі особи. Концепція «житла» в розумінні статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та у вітчизняній судовій практиці.

Гарантії забезпечення права на повагу до приватного і сімейного життя особи при проведенні процесуальних дій у кримінальному провадженні. Забезпечення права на повагу до приватного і сімейного життя особи при застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження.

Право на повагу до кореспонденції при здійсненні негласної діяльності в кримінальному провадженні. Автономне тлумачення поняття

«кореспонденція» і практиці Європейського суду з прав людини та його співвідношення з поняттям «приватне спілкування». Особливості проведення обшуків щодо окремих категорій осіб на прикладі правових позицій Європейського суду з прав людини.

Збір, зберігання та використання персональних даних для цілей кримінального провадження в аспекті забезпечення права на повагу до приватного і сімейного життя. Право не свідчити проти близьких родичів і членів сім'ї в світлі концептуального змісту права на повагу до приватного і сімейного життя.

Стандарти забезпечення права власності у Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні.

Застосовність статті 1 Першого протоколу в кримінальному провадженні. Концепція «майна» в розумінні статті 1 Першого протоколу та у вітчизняному кримінальному процесі.

Гарантії забезпечення дотримання майнових прав особи під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Критерії правомірності обмеження права власності під час арешту майна в кримінальному провадженні в світлі практики Європейського суду з прав людини. Процедурні гарантії при застосуванні конфіскації майна в кримінальному провадженні в світлі практики Європейського суду з прав людини.

Європейські стандарти забезпечення інших прав особи, що закріплені в Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і додаткових протоколах до неї та реалізуються в кримінальному провадженні.

Випадки правомірного обмеження права на свободу пересування в кримінальному провадженні. Співвідношення права на свободу та особисту недоторканність (стаття 5 ЄКПЛ) та права на свободу пересування (стаття 2 Протоколу 4 до ЄКПЛ). Процесуальні гарантії забезпечення дотримання в кримінальному провадженні права на свободу пересування.

Сутнісний зміст права не бути притягненим до суду або покараним двічі в світлі практики Європейського суду з прав людини та його реалізація у вітчизняному кримінальному процесуальному законодавстві. Застосування «критеріїв Енгеля» для оцінку характеру провадження.

Концептуальний зміст та сфера застосування статті 13 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод у кримінальному провадженні (право на ефективний засіб правового захисту).

Обсяг застосування статті 2 Протоколу 7 щодо забезпечення права на оскарження в кримінальному провадженні. Стандарти забезпечення дотримання права на оскарження у кримінальних справах у практиці Європейського суду з прав людини. Допустимі винятки із застосування права на оскарження в кримінальних справах: національний та європейський вимір.

4.Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно з розкладом)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Загальнотеоретичні аспекти тлумачення та застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні.				
		Тема 1. Теоретико-прикладні аспекти використання Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні.	12	2	2	8
		Тема 2. Тлумачення Конвенції про захист прав	12	2	2	8

		людини та основоположних свобод Європейським судом з прав людини. Зобов'язання держав щодо забезпечення прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини.				
		Тема 3. Застосування Європейської конвенції з прав людини та практики Європейського суду з прав людини при тлумаченні загальних засад кримінального провадження	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	36	6	6	24
		Модуль 2. Стандарти забезпечення прав людини, гарантовані статтями 2, 3, 5 та 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та їх реалізація в кримінальному провадженні.				
		Тема 1. Стандарти забезпечення права особи на життя в практиці Європейського суду з прав людини.	8	2	2	4
		Тема 2. Європейські стандарти забезпечення права не бути підданим катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.	16	4	4	8
		Тема 3. Стандарти забезпечення права на свободу та особисту недоторканність в Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні	24	4	6	14
		Тема 4. Стандарти забезпечення права на справедливий суд у Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні	34	6	8	20

		<i>Разом</i>	82	16	20	46
		Модуль 3. Стандарти забезпечення прав людини, гарантовані іншими статтями Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та додатковими протоколами до неї та їх реалізація в кримінальному провадженні.				
		Тема 1. Європейські стандарти забезпечення права на повагу до приватного і сімейного життя в кримінальному провадженні.	24	4	4	16
		Тема 2. Стандарти забезпечення права власності у Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні.	14	2	2	10
		Тема 3. Європейські стандарти забезпечення інших прав особи, що закріплені в Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і додаткових протоколах до неї та реалізуються в кримінальному провадженні.	24	4	4	16
		<i>Разом</i>	62	10	10	42
		Усього годин / кредитів ECTS	180/6,0	32	36	112

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно з розкладом)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Загальнотеоретичні аспекти тлумачення та				

		застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні.				
		Тема 1. Теоретико-прикладні аспекти використання Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні.	12	2	-	10
		Тема 2. Тлумачення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод Європейським судом з прав людини. Зобов'язання держав щодо забезпечення прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини.	20	2	2	16
		Тема 3. Застосування Європейської конвенції з прав людини та практики Європейського суду з прав людини при тлумаченні загальних засад кримінального провадження	12	-	-	12
		<i>Разом</i>	44	4	2	38
		Модуль 2. Стандарти забезпечення прав людини, гарантовані статтями 2, 3, 5 та 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та їх реалізація в кримінальному провадженні.				
		Тема 1. Стандарти забезпечення права особи на життя в практиці Європейського суду з прав людини	14	2	-	12
		Тема 2. Європейські стандарти забезпечення права не бути підданим катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.	20	2	2	16

		Тема 3. Стандарти забезпечення права на свободу та особисту недоторканність в Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні	22	2	-	20
		Тема 4. Стандарти забезпечення права на справедливий суд у Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні	32	2	2	28
		<i>Разом</i>	88	8	4	76
		Модуль 3. Стандарти забезпечення прав людини, гарантовані іншими статтями Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та додатковими протоколами до неї та їх реалізація в кримінальному провадженні.				
		Тема 1. Європейські стандарти забезпечення права на повагу до приватного і сімейного життя в кримінальному провадженні.	18	2	2	14
		Тема 2. Стандарти забезпечення права власності у Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні.	12	-	-	12
		Тема 3. Європейські стандарти забезпечення інших прав особи, що закріплені в Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і додаткових протоколах до неї та реалізуються в кримінальному провадженні.	18	2	-	16

		<i>Разом</i>	48	4	2	42
		Усього годин / кредитів ECTS	180/6,0	16	8	156

5. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Під час цього виду роботи студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, нормативні акти, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- доопрацювання матеріалів лекції;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів України та зарубіжних країн;
- підготовка до практичних (семінарських, лабораторних) занять;
- робота над окремими темами навчальних дисциплін, які згідно з робочою програмою навчальної дисципліни винесені на самостійне опрацювання студентів;
- робота над кейсами з питань прийняття й виконання нормативно-правових актів;
- створення портфоліо за темами навчальної дисципліни та його презентація;
- самотестування;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до всіх видів поточних контрольних випробувань (колоквіумів, тестування тощо);
- підготовка індивідуальних робіт (реферат, стаття, тези, есе тощо); та ін.

6. *Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання*

Формами контролю знань студентів є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента до вивчення поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять розраховується загальноарифметична кількість балів (максимальна оцінка 90 балів за 3 модулі), що включається до підсумкової рейтингової оцінки;

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів, виконання тестового завдання тощо.

Впродовж семестру студенти виконують *самостійну роботу* у формі підготовки індивідуальної роботи (реферат, стаття, тези доповіді, есе тощо). Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу (реферат, стаття, тези доповіді, есе тощо) – 10 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю й самостійної роботи, за якої студент може отримати залік, становить 60 балів.

*Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і
видами контрольних заходів:*

Поточний контроль						Самостійна робота студентів у формі індивідуальної роботи	Підсумкова оцінка знань
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль №3			
п/з, с/з	колоквіум	п/з, с/з	Виконання тестового завдання	п/з, с/з	Виконання тестового завдання		
max 10	max 10	max 30	max 10	max 20	max 10	max 10	max 100

7. Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	8	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	6	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість несуттєвих помилок.
	4	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість суттєвих помилок.
	2	Прогалини в знаннях, студент слабо володіє матеріалом.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Тестове завдання	Max 10	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	8-9	Результати опрацювання матеріалу високі, але є незначна кількість несуттєвих помилок.
	6-7	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	4-5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	2-3	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0-1	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Індивідуальна робота студента: Наукова доповідь		Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно, повно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Грунтовно вивчена сучасна вітчизняна та

	Max 10	зарубіжна наукова література, нормативні джерела, судова практика, практика органів охорони правопорядку, офіційна статистика. Проведено соціологічне дослідження – опитування, анкетування тощо. Наведені посилання на використані джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота правильно структурована, має вступ (обґрунтування актуальності дослідження, постановка його мети та завдання), повно висвітлено стан наукової розробленості проблеми, наведено узагальнення наукової літератури, законодавства та інших джерел. Окрім викладення матеріалу робота містить власний авторський підхід до вирішення розглядуваної проблеми та висновки. Наукова доповідь ілюструється за допомогою презентації.
	8	Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав основні сучасні вітчизняні та зарубіжні наукові літературні джерела, законодавство, релевантну правозастосовну практику. В роботі наведені посилання на використані інформаційні джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота добре структурована, має обґрунтування актуальності дослідження; висвітлюється загальний стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить аргументовані авторські висновки. Наукова доповідь ілюструється за допомогою презентації.
	6	Послідовно та грамотно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав незначну кількість сучасних вітчизняних та зарубіжних наукових літературних джерел, законодавство, правозастосовну практику. В роботі наведені посилання на використані джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота структурована, має обґрунтування актуальності дослідження, висвітлюється стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить окремі авторські висновки.
	4	Робота недостатньо структурована, не має послідовності та логічності викладення матеріалу. Автор використав сучасні вітчизняні джерела. Наявна незначна кількість посилань на судову та/або правозастосовну практику. Представлена робота не повністю відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня,

		не містить достатнього обсягу, який би дозволив усвідомити сутність питання чи проблеми, задля розкриття яких вона виконувалася. Обрана тема є актуальною, але відсутній авторський підхід при дослідженні більшості питань.
	2	Робота недостатньо структурована, не має змістовної логічності у викладенні матеріалу. Автор використав сучасні вітчизняні джерела, але не звернувся до правозастосовної практики. Представлена робота не в повній мірі відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня, виконана неакуратно, не містить достатнього обсягу, який би дозволив усвідомити сутність питання чи проблеми, задля розкриття яких вона виконувалася; відсутні авторські висновки.
	Min 0	Представлена робота не відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня; містить ознаки академічної недоброчесності.
Реферат	Max 10	Питання плану реферату висвітлені повно. Проаналізовані представлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмета дослідження; на основі їх порівняльної оцінки висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також надана власна оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення таких проблемних питань, які стосуються теми, та (або) висловлені авторські пропозиції. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	7	Переважна більшість питань плану реферату висвітлена повно та точно. Одне з питань розкрито недостатньо повно або при його висвітленні допущена суттєва помилка. Проаналізовані основні літературні джерела, рекомендовані кафедрою при написанні роботи на відповідну тему. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	3	Питання плану теми висвітлені поверхово. При написанні реферату використана незначна кількість монографічних та нормативних джерел із числа рекомендованих кафедрою. При розкритті питань плану допущені грубі помилки.
	Min 0	Тема реферату не розкрита або в ній виявлено некоректні запозичення (плагіат).

Анотування прочитаної додаткової літератури з курсу	Max 4	<p>В роботі здійснена анотація обраних за погодженням з викладачем-науковим керівником джерел. Наведено бібліографічний опис анованого джерела, надана характеристика його змісту, виділена головна ідея, ключові положення. Анотація містить не лише огляд прочитаного матеріалу, а й аналітичну позицію здобувача вищої освіти з приводу отриманої інформації. Студент продемонстрував уміння працювати з літературою, аналізувати норми чинного законодавства, використовувати наукові джерела та правозастосовну практику, робити обґрунтовані висновки. Анотація відповідає вимогам, які пред'являються до такого виду робіт. Вказуються причини обрання певної теми, джерел, робіт конкретних авторів, обґрунтовується актуальність теми, наводиться думка студента щодо усвідомленого матеріалу та формулюється висновок.</p>
	2	<p>Анотація здійснена поверхнево, містить лише огляд прочитаного матеріалу. Студент не продемонстрував уміння працювати з літературою, ґрунтовно аналізувати норми чинного законодавства, використовувати у необхідній кількості наукові джерела та правозастосовну практику, виокремлювати проблеми правозастосування та головну думку. Зроблені висновки не в повній мірі відображають зміст анованого матеріалу або є помилковими.</p>
	Min 0	<p>Анотація містить лише загальний огляд дослідженого матеріалу. Зроблені висновки не відображають його зміст, є помилковими або містять ознаки академічного плагіату.</p>
Узагальнення правозастосовної практики	Max 10	<p>Здобувач вищої освіти проаналізував 30-50 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів. Узагальнення належним чином оформлено, наведені посилання на джерела інформації, містить вступ, в якому вказується на актуальність та мету роботи, змістовну частину, яка структурує процесуальні документи відповідно до правової позиції, та висновки. У висновках зроблено акцент на проблемах правозастосування, наявності розбіжностей у тлумаченні норми та/або у правозастосуванні, недоліках і похибках у діяльності правозастосовних органів, існуванні прогалин у законодавстві, неоднаковості у тлумаченні оцінних понять тощо. Узагальнення ілюструється за допомогою презентації.</p>

	8	<p>Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 30 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів.</p> <p>Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім, змістовна частина містить просте перерахування джерел без виокремлення правової позиції правозастосовника, не систематизовані належним чином проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно.</p> <p>У висновках вказано на проблеми правозастосування, наявність розбіжностей у тлумаченні норми та/або у правозастосуванні, недоліки та похибки правозастосовних органів, існування прогалин у законодавстві, неоднаковість у тлумаченні оцінних понять та ін.</p>
	6	<p>Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 20 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів.</p> <p>Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім, змістовна частина складається з простого перерахування джерел без виокремлення правової позиції правозастосовника, належним чином не систематизовані проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно. У висновках не визначені проблеми правозастосування, не наведено розбіжностей, які мають місце у правозастосовній практиці.</p>
	4	<p>Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 10 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів.</p> <p>Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім, змістовна частина складається з простого перерахування джерел без виокремлення правової позиції правозастосовника, не систематизовані належним чином проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно. У висновках не виокремлено проблеми правозастосування, не наведено розбіжностей, які мають місце у правозастосовній практиці, задля чого здійснювалося узагальнення.</p>
	2	<p>Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 5 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів.</p> <p>Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім,</p>

		змістовна частина складається з простого перерахування джерел без виокремлення правової позиції правозастосовника, належним чином не систематизовані проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно. У висновках не виокремлено проблеми правозастосування, не наведено розбіжностей, які мають місце у правозастосовній практиці, задля чого здійснювалося узагальнення.
	Min 0	Відсутній аналіз обраних судових рішень або відповідних процесуальних документів, викладено лише зміст зібраних матеріалів. Узагальнення належним чином не оформлене та не структуроване; не наведені посилання на використані джерела інформації.
Есе	Max 6	Есе виконано самостійно, сумлінно та добросовісно. Містить ключову ідею, що розкривається у змісті роботи на конкретних прикладах із судової практики, прецедентах Європейського суду з прав людини, підходах науковців, але з формуванням та наведенням автором власного ставлення до досліджуваного питання.
	4	Есе фрагментарно розкриває ключову ідею, містить методологічні помилки, недостатнє обґрунтування досліджуваного питання.
	2	Есе фрагментарно розкриває ключову ідею, не відповідає стилю есе, не містить авторського висновку щодо розглядуваного питання.
	Min 0	Тема есе не розкрита або в ній виявлено некоректні запозичення (плагіат).
Складання термінологічного словника	3	Здобувач вищої освіти повністю виконав завдання стосовно створення заздалегідь узгодженого переліку термінів, що відображають термінологію галузі (кількох галузей) знань або лексику спеціальної сфери. Складено список термінів, пов'язаних із певною тематикою дисципліни, що вивчається, та надано їх визначення. Підготовлений словник містить не менше 10 термінів. Студент спирався при підготовці словника на чинне законодавство, міжнародні нормативні акти, практику Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України та Верховного Суду, а також сучасну вітчизняну та зарубіжну наукову літературу за обраною темою.
Розробка схем, таблиць, діаграм	3	Розроблено схему, таблицю, діаграму на основі комплексного аналізу чинного законодавства, узагальнення правозастосовної практики, опанування літературних джерел з навчальної дисципліни, яку вивчає здобувач вищої освіти.

		Належна систематизація матеріалу дозволила ґрунтовно проаналізувати взаємозв'язки, відмінності тощо. Цей вид індивідуальної роботи бажано проілюструвати презентацією, що значно підвищує її ілюстративність. Робота виконана акуратно, ретельно, ґрунтовно, самостійно.
Створення презентації	3	За допомогою програми Microsoft PowerPoint або за вибором студента іншого зручного програмного забезпечення підготовлено презентацію однієї з тем навчальної дисципліни, що вивчається. Подача матеріалу повинна бути динамічною, цікавою, ілюстративною, з використанням різних видів зображень. Презентація має містити не менше 10 слайдів та повністю розкривати питання.
Створення короткометражного фільму	10	Презентується фільм тривалістю не менш 2-3 хвилин аудіо-відео або відео контенту. Сюжет фільму ґрунтується єдиною метою, містить ідею, яка заздалегідь обговорена з науковим керівником. Фільм виконаний якісно, звук чіткий, є доступним для перегляду.
Написання та опублікування наукової статті	10	Наукова стаття є логічно завершеною, ґрунтовною, в ній досліджено найбільш актуальні проблеми чи певне питання, яке є важливим для поглиблення знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни, що ним вивчається. Стаття має науковий стиль викладу. Змістовно їй притаманні точність, зрозумілість, зв'язаність (логічна несуперечливість), цілісність, грамотність, довершеність матеріалу та його високий науковий рівень. Структурні елементи статті відповідають вимогам видання, до якого вона подається. Максимальний бал виставляється за умови опублікування підготовленої статті видавництвом.
Написання та опублікування тез доповіді на конференції	5	Тези виступу на науково-практичній чи науковій конференції відповідають вимогам, які висуваються до такого виду роботи. Вони лаконічно формулюють ключові моменти, що презентують доповідь, з якою здобувач вищої освіти виступив або бажає виступити на конференції. Тези оформлені відповідно до вимог, що висуваються організаторами конференції чи видавництвом. Максимальний бал виставляється за умови їх опублікування.

8. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90–100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80–89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75–79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70–74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35–59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

9. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004
2. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/anot/3477-15>.
3. Про застосування судами міжнародних договорів України при здійсненні правосуддя : Постанова Вищого спеціалізованого суду від 19.12.2014 № 13. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0013740-14>.
4. Положення про Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини від 31 травня 2006 р. № 784. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/784-2006-%D0%BF>

Література

Основна література

1. Positive obligations under the European Convention on Human Rights : A guide to the implementation of the ECHR. 72 p. URL: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168007ff4d>
2. Гловюк І.В. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні: навчально-методичний компендіум/ І.В. Гловюк, М.М. Стоянов, В.А. Завтур. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 420 с
3. Горпинюк О. П. Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у кримінальних провадженнях в Україні: навч.-метод. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 224 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3258/1/%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BF%D0%B8%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf>
4. Завгородній В.А. Вплив практики Європейського суду з прав людини на юридичну діяльність в Україні: теоретичний, методологічний і прикладний аспекти : монограф. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 536 с. URL: https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/6685/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84.%D0%97%D0%B0%D0%B2%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%D0%B9%20%D0%92.%D0%90._19.10.2020%20%28%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%87.%20%D1%82%D0%B0%20%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B2.%29.pdf
5. Караман І.В., Козіна В.В. Європейський суд з прав людини, Європейська конвенція з прав людини та індивідуальні заяви: перше

знайомство. Київ: ВАІТЕ, 2015. 136 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/3/f/232776.pdf>

6. Копотун І.М. Рішення Європейського суду з прав людини. Захист прав людини в кримінальному судочинстві (2022-2024). Київ: Центр учбової літератури. 2024. 328 с.

7. Макбрайд Д. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес. Практика Європейського суду з прав людини: друге видання. Рада Європи, 2019. 558 с.

8. Навчально-методичний посібник для тренерів навчального курсу для суддів «Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя». Київ: ВАІТЕ, 2017. 192 с. URL: <https://nsj.gov.ua/files/1510760705%D0%97%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%20%D0%BB%D1%8E%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8%20%D1%96%20%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D1%81%D0%B2%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%B4.pdf>

9. Окрема думка. Шлях до справедливості / Пауло Пінто де Альбукерке ; [пер. з англ. та фр. В. А. Капліної ; упоряд., авт. перед. О. В. Капліна]. Харків : Право, 2020. 552 с.

10. Рішення ЄСПЛ про захист прав людини і основоположних свобод в кримінальному судочинстві. Актуальне законодавство та судова практика. Київ : «Центр учбової літератури», 2021. 486 с.

11. Савчин М. Практика Європейського суду з прав людини: Навчально-методичний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ, 2019. 67 с.

12. Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод : компендіум / [О. В. Сердюк, Ю. В. Щокін, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. О. В. Сердюка, І. В. Яковюка. Харків : Право, 2018

13. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя: Науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. Київ, 2015. 208 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/4/7/232716.pdf>

14. Шаповалова І. С., Рогальська В. В. Застосування практики Європейського суду з прав людини слідчим суддею місцевого загального суду під час здійснення судового контролю : монографія / І. С. Шаповалова, В. В. Рогальська. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 274 с. URL: <http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/bitstream/123456789/2684/1/%D0%A8%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%86.%D0%A1.%2C%20%D0%A0%D0%BE%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%92.%D0%92.pdf>

Додаткова література

1. Kaplina O., Krytska I., Tumanyants A. Standards for Ensuring the Legality of Covert Activities in Criminal Proceedings Through the Prism of European Court of Human Rights. *Revista Jurídica Portucalense*, 2023, n . 34. Pp. 217–236. DOI: [https://doi.org/10.34625/issn.2183-2705\(34\)2023.ic-11](https://doi.org/10.34625/issn.2183-2705(34)2023.ic-11)

2. Murdoch J., Roche R. The European Convention on Human Rights: a handbook for police officers and other law enforcement officials. Council of Europe, 2013. 154 p. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Handbook_European_Convention_Police_ENG

3. Ахтирська Н.М., Касько В.В., Маланчук Б.А., Мелікян А., Пошва Б.М., Фулей Т.І., Шукліна Н.Г. Застосування в Україні європейських стандартів протидії жорстокому поводженню і безкарності: науково-

практичний посібник для суддів / За заг. ред. проф. Маляренка В.Т. Київ: «К.І.С», 2011. 320 с. URL: <https://nsj.gov.ua/files/1445846131Manual%20judges%20block%20FINAL.pdf>

4. Буроменський М.В., Сердюк О.В. Аналітичний звіт за результатами моніторингу судових рішень щодо застосування в Україні положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. 60 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/b/7/390506.pdf>

5. Буткевич О. Застосування практики та виконання Україною рішень Європейського Суду з прав людини (Policy Paper). Лабораторія законодавчих ініціатив, 2017. 25 с. URL: https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Propozicii_Politiki_ECHR.pdf

6. Відповідність українського процесуального законодавства вимогам пункту 1 статті 6 Європейської конвенції з прав людини. Рада Європи: Київ, 2019, 46 с. URL: <https://cutt.ly/LtH1NKx>

7. Захист права власності в практиці Європейського Суду з прав людини / упоряд. Л. В. Сидорова. Київ : Видавничий Дім «Ратіо Дециденді», 2019. 132 с. URL: <https://rd.ua/storage/lessons/611/107%D0%97%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D0%B2%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%96%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%A1%D1%83%D0%B4%D1%83%D0%B7%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%8E%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8.pdf>

8. Застосування запобіжних заходів у вигляді тримання під вартою та домашнього арешту в Україні на основі аналізу практики за 2018-2020 рр.:

звіт за результатами дослідження. Рада Європи, 2022. 138 с. URL: <https://rm.coe.int/-2022/1680a9663d>

9. Зведений огляд рішень Європейського суду з прав людини (2023 р.). Верховний Суд. Київ, 2024. 17 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/oglyady/Oglyad_zved_ESPL_2023.pdf

10. Звернення до Європейського суду з прав людини / Авторі-упорядники Р.О.Куйбіда, Т.В.Руда, літературно–тематичне редагування Н.І.Петрова, заступник керівника Проекту USAID «Справедливе правосуддя». Київ, 2016. 76 с. URL: https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2018/05/Brochure_Rules_to_bring_the_case_before_the_European_Court_of_Human_Rights_Ukr_2016.pdf

11. Капліна О., Котова О. Критерії правомірності обмеження права власності під час арешту майна у кримінальному провадженні в світлі практики Європейського Суду з прав людини. *Право України*. 2019. № 9. С. 65-84

12. Крицька І., Туманянц А. Проблеми застосування запобіжного заходу у виді тримання під вартою щодо осіб, які мають вади зору. *Copernicus Political and Legal Studies*. 2022. №3. С.71-81. URL: <https://czasopisma.marszalek.com.pl/images/pliki/cpls/3/cpls309.pdf>

13. Огляд практики Європейського суду з прав людини щодо застосування принципу юридичної визначеності: окремі аспекти /Упоряд. І. Кушнір. Київ, 2023. 236 с. URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/17_10_web_overview_of_the_practice_of_the_european_court_of_human_0.pdf

14. Огляд практики Європейського суду з прав людини з питань використання спеціальних методів розслідування злочинів [проведення негласних слідчих (розшукових) дій] та особливостей відкриття матеріалів, які стали підставою для їхнього проведення (рішення, ухвалені ЄСПЛ та внесені до бази даних HUDOC, за період з 1997 по 2021 роки). Вищий

антикорупційний суд. Київ, 2022. 50 с. URL: https://court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/hcac/statistics/review/s/echr_covert.pdf

15. Огляд практики Європейського суду з прав людини щодо розгляду заяв про порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у кримінальних провадженнях. Вищий антикорупційний суд. Київ, 2019. 18 с.

16. Огляд рішень Європейського суду з прав людини за статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (кримінальний процесуальний аспект: обшук). 46 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/oglyady/ogl_ESPL_obshuk.pdf

17. Право на повагу до приватного і сімейного життя: ключові рішення ЄСПЛ щодо України / Укладачі: Фулей Т. І., Кучів О. М. Національна школа суддів України. 136 с. URL: https://nsj.gov.ua/files/1562070664%D0%86%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%B2%D0%B8%D1%82%D1%8F%D0%B3%D1%96%D0%B2_%D0%BF%D0%BE_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82i_8_%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%86ii_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf

18. Практичний посібник щодо прийнятності заяв. 3-тє видання. Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2014. 128 с. URL: <https://rd.ua/storage/lessons/332/229%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BD%D1%8F%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B7%D>

[0%D1%8F%D0%B2%20\(%D1%83%D0%BA%D1%80.%20%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%8E%202014\).pdf](#)

19. Туманянц А., Крицька І. Реалізація Україною права на відступ від статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: прецедентна практика Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні та вітчизняні реалії в умовах воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №5. С. 205-212.

20. Туманянц А., Крицька І. Стандарти забезпечення законності здійснення негласної діяльності у кримінальному процесі крізь призму правових позицій Європейського суду з прав людини. *Проблеми законності*. 2021. Вип. 152. С. 111–123. DOI: <https://doi.org/10.21564/2414-990X.152.226139>

21. Як знаходити й розуміти практику Європейського суду з прав людини. Рада Європи. 2019. 15 с. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/CLIP_Finding_understanding_case_la_w_UKR

Посібники

1. Довідник із застосування статті 2 Європейської конвенції з прав людини. Право на життя. 2018. 50 с. URL: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_2_ukr

2. Керівництво із застосування статті 3 Європейської конвенції з прав людини. Заборона катування. 2022. 47 с. URL:

3. Посібник із застосування статті 5 Європейської конвенції з прав людини. Право на свободу та особисту недоторканність. 2019. 74 с. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Guide_Art_5_UKR

4. Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights Right to a fair trial (criminal limb) (переклад українською). 133 р. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/96a0f2399c11b6f75587_file.pdf

5. Посібник за статтею 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Право на повагу до приватного і сімейного життя.

2018. 83 с. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/1259d4263dac852ef056_file.pdf
6. Посібник зі статті 13 Європейської конвенції з прав людини. Право на ефективний засіб правового захисту. 92 с. URL: https://court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/rizne/Guide_Article%2013_ECHR_Ukrainian.pdf
7. Посібник за статтею 1 Протоколу №. 1 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Захист власності. 2019. 75 с. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/news/publikacii/Guide_Art_1_Protocol_1_UKR_-2019.pdf
8. Guide on Article 2 of Protocol No. 4 to the European Convention on Human Rights. Freedom of movement (Updated on 29 February 2024). 66 p. URL: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_2_protocol_4_eng
9. Посібник зі статті 4 Протоколу № 7 до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Право не бути притягненим до суду або покараним двічі. 2017. 20 с. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Guide_Art_4_Protocol_7_UKR

Інтернет-ресурси:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws> – Головна сторінка розділу «Законодавство України».
- <https://www.coe.int/en/web/portal/home> – Рада Європи
- <https://www.echr.coe.int/> – Європейський суд з прав людини
- <https://minjust.gov.ua/m/upovnovajeniy-u-spravah-evropeyskogo-sudu-z-prav-lyudini> – Уповноважений у справах Європейського суду з прав людини
- <https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-ukraini-vineseni-evropeyskim-sudom-z-prav-lyudini> – Рішення щодо України, винесені Європейським судом з прав людини
- https://minjust.gov.ua/cat_9329 – Інформація на підставі річних звітів ЄСПЛ, Захист інтересів держави в Європейському Суді

<https://hudoc.echr.coe.int/> / – сайт для пошуку практики Європейського суду з прав людини

<https://www.echr.coe.int/#> – Європейська освітня платформа у сфері прав людини для юристів (HELP), Європейський суд з прав людини

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLCg8VHcxgtTrMv1eGJ0FVQCwSiTQkb98X> – Заєць Сергій. Білі плями на мапі прав людини. Ютуб – відеокурс з прав людини. Українська Гельсінська спілка з прав людини.

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри кримінального процесу. URL:
http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=192:kafedra-kriminalnogo-proczesu&Itemid=151